

PEGGY OLT Hof

2.

SAMEN ELKE THUISZITTER OP **MΔΔT** NAAR SCHOOL LEIDEN

Hoe gaat samenwerkingsverband Koers VO (regio Rotterdam) - 110 scholen en 54.000 leerlingen - om met thuiszitters? Peggy Olthof, coördinator van het Koersloket, onderdeel van dit samenwerkingsverband, vertelt over de interventies, afspraken en werkwijzen die ertoe moeten leiden dat het aantal thuiszitters in de regio vermindert en dat ze sneller weer op school zitten.

‘Samenwerking’ en ‘maatwerk’; die twee woorden komen vaak terug als Peggy Olthof uit de doeken doet hoe het samenwerkingsverband Koers VO werkt aan de vermindering van het aantal thuiszitters. “De school is verantwoordelijk voor de leerling en het Koersloket biedt ondersteuning. De leerling en de ouders zijn de belangrijkste partners voor de school. Daarbij is samenwerking met andere partners, zoals leerplicht en jeugdhulp, heel belangrijk. Je moet elkaars expertise benutten. Met welke partners je samenwerkt, is afhankelijk van de situatie, want elke thuiszitter is uniek. Het gaat altijd om maatwerk.”

TEMPO

Volgens de laatst gemelde registratiegegevens (mei 2016) zijn er in de regio 122 leerlingen die als thuiszitter worden beschouwd: ze zijn tussen de 12 en 18 jaar, staan niet ingeschreven bij een school of zijn langer dan vier weken

zonder geldige reden niet op school geweest. Het is aan de school om deze leerlingen met de samenwerkende partners binnen twaalf weken weer in de schoolbanken te krijgen. Althans, volgens de wet; de gemeente Rotterdam streeft naar een termijn van tien weken. “In de praktijk duurt het echter soms langer”, weet Olthof. “Maanden of in een enkel geval een jaar of langer. De problemen liggen vaak niet in het onderwijs, maar aan de zorgkant. Er is bijvoorbeeld een wachtlijst voor behandeling van de jongere of de problemen thuis moeten eerst worden aangepakt. Vaak is er een combinatie van oorzaken. Het punt waar we ons komend schooljaar op gaan richten is: hoe kunnen we sneller oplossingen vinden? We moeten bijvoorbeeld beter communiceren, elkaar eerder of meer aanspreken op daadkracht of vaker creatieve oplossingen bedenken buiten de bestaande structuren om.”

WIE PLAATST DEZE LEERLING?

Die bestaande structuren zijn in deze regio duidelijk en werkzaam. Allereerst kunnen scholen hun zogenoemde ‘Koersconsulent’ (medewerker van het Koersloket van het samenwerkingsverband) inschakelen als ze zorgen hebben over een leerling, dus ook als een leerling thuiszitter is of dreigt te worden. De Koersconsulent, die vaste contactpersoon is van een aantal scholen, vraagt bij de school na of leerplicht op de hoogte is en probeert, eventueel in overleg met Koerscollega’s, samen

met de school een oplossing te vinden. Zo nodig worden hierbij andere partners, zoals jeugdhulp, betrokken. De school onderhoudt het contact met de ouders en de leerling.

Over de absoluut verzuimers heeft het samenwerkingsverband maandelijks afstemmingsoverleg met twee vaste leerplichtambtenaren van de gemeente Rotterdam. Olthof: “We bespreken deze casussen en verdelen de taken om een plek voor die leerlingen te vinden. Dat werkt goed. De Koersconsulenten hebben ook contact met de leerplichtambtenaren van de andere gemeenten in de regio.”

Daarnaast is er maandelijks het zogenoemde ‘Plaatsingsoverleg Noord of Zuid’, waar leerlingen worden ingebracht, die (nog) geen passende plek hebben, bijvoorbeeld thuiszitters, afstromers of ‘po-vo-leerlingen’ met extra onderwijsondersteuningsbehoeften. Het samenwerkingsverband, voorzitter van het overleg, nodigt hiervoor plaatsingsbevoegden van de scholen uit, zodat ter plekke een oplossing kan worden gevonden: wie plaatst deze leerling? Er zijn gemiddeld zo’n 20 à 25 scholen aanwezig.

“We hebben voor deze Plaatsingsoverleggen spelregels ontwikkeld”, vertelt Olthof. “Zo melden scholen een leerling hiervoor aan via een aanmeldformulier en bespreken we deze leerlingen anoniem. De school die de leerling inbrengt, licht toe wat er speelt en welke ondersteuning de leerling nodig heeft. Eén van

de spelregels is dat de school zelf minimaal twee andere scholen heeft benaderd voordat ze de leerling hier inbrengt. Wanneer een school bereid is om de leerling te plaatsen, dan regelen de betreffende scholen dat vervolgens onderling met elkaar. Wel wordt er een zogenaamd ‘resultatenoverzicht’ van het overleg gemaakt en wordt in het volgende Plaatsingsoverleg nagegaan of het is gelukt om de leerling te plaatsen. In wezen faciliteren wij de scholen en stimuleren we de samenwerking tussen scholen. Want ons samenwerkingsverband gaat uit van het ‘schoolmodel’. Dat wil zeggen dat wij scholen in hun kracht willen zetten en houden. Wij stimuleren en ondersteunen dat.”

DOORZETTINGSKRACHT

In een grote stad als Rotterdam zijn er, ondanks de genoemde interventies, toch nog leerlingen die geen passende plek in het onderwijs hebben. Voor deze groep is de zogenoemde ‘Taskforce Thuiszitters’ in het leven geroepen, een samenwerking tussen de gemeente Rotterdam en de samenwerkingsverbanden PO (PPO Rotterdam) en Koers VO. “Dit is het sluitstuk van de thuiszittersaanpak en daarmee het laatste redmiddel voor de Rotterdamse thuiszitter”, vertelt Olthof. “De samenwerkingsverbanden brengen deze leerlingen in bij de zogenaamde kerngroep van de Taskforce, waarin leerplicht, de twee samenwerkingsverbanden en jeugdhulp zijn vertegenwoordigd. Verder zit er

naast de programmamanager een objectieve zaakonderzoeker in de kerngroep, die op huisbezoek gaat bij de leerling en de ouders om te onderzoeken hoe de situatie is en wat de mogelijkheden zijn. Op basis daarvan kiest de kerngroep voor een oplossing.”

Deze oplossing is bindend, want de Rotterdamse schoolbesturen hebben de Taskforce een mandaat met zogenoemde ‘doorzettingskracht’ gegeven. Dat houdt in dat de kerngroep bepaalt op welke school de thuiszittende leerling wordt geplaatst. Om de kans van slagen te vergroten, worden relevante partners ingezet om de leerling en/of het gezin te ondersteunen. Olthof: “Je zou ook kunnen zeggen dat de Taskforce de ‘macht’ heeft om een leerling te plaatsen, maar wij kiezen voor de term ‘doorzettingskracht’, omdat dat woord een positieve lading heeft. Dat is essentieel. Want als je leerlingen op basis van macht op een school plaatst, dan staat de relatie met die school direct onder druk. Onze inzet is juist dat de relatie groeit en in stand blijft.”

VERTROUWEN

Het is nog te vroeg om concrete opbrengsten te benoemen, alhoewel elke thuiszitter die weer naar school gaat een opbrengst is. De totaalwinst van de aanpak is wel dat heel duidelijk is geworden hoe belangrijk het is dat verschillende partijen met elkaar samenwerken, vertelt Olthof. “Partijen weten elkaar steeds vaker te vinden

en er wordt meer samengewerkt dan voorheen. Tegelijk zien we dat de samenwerking verder moet groeien. Partners, bijvoorbeeld de school en het wijkteam, staan bijvoorbeeld niet altijd open voor elkaars rol en expertise en hebben een mening over wat nodig is bij de ander. Het is belangrijk dat mensen ervan uitgaan, het vertrouwen hebben, dat de andere partij zijn werk deskundig en zorgvuldig doet. Ik ben ervan overtuigd dat dat vertrouwen zal groeien naarmate partners meer met elkaar samenwerken.”

TIPS

- Werk als samenwerkingsverband met vaste contactpersonen voor de scholen, zodat je een relatie en vertrouwen kunt opbouwen.
- Geen thuiszitter is hetzelfde, dus kijk elke keer weer open naar wat er bij deze leerling speelt.
- Samen kun je meer dan alleen: maak gebruik van elkaars expertise en vertrouw daar op.

MEER INFORMATIE

Peggy Olthof
olthof@koersvo.nl